

**คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน**

คำนำ

แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงได้นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ ต่อองค์กร เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในส่วนของการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล รวมทั้งสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “อุปมาโท อมตัม” ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย

องค์กรที่จัดทำระบบบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านกลยุทธ์ (Strategic) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนพันธกิจหลักขององค์กร ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย ด้านการรายงาน (Reporting) คือการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความเชื่อมั่นข้อมูลในรายงานประเภทต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน (Financial Report) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่านได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขออภัยไว้ และจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการดำเนินงานขององค์กรจะต้องเผชิญกับสภาพความไม่แน่นอนทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์ทางที่เป็นความเสี่ยง และโอกาส (Risk and Opportunities) ต่อองค์กร โดยความเสี่ยงจะส่งผลกระทบต่อในเชิงลบ ในขณะที่โอกาสจะเป็นตัวสร้างราคาต่อองค์กร ดังนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยง จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยป้องกัน รักษา และส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ การบริหารจัดการความเสี่ยงยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) โดยมุ่งเน้นให้ทุกกระบวนการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ส่งผลที่ดีต่อภาพลักษณ์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

หลักทฤษฎีในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA : Public Sector Management Quality Award) หมวด ๒ การวางแผนยุทธศาสตร์ ได้กำหนดให้ส่วนราชการมีการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเชิงบูรณาการ (Enterprise Risk Management Integrated Framework) ของ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ตามหลักเกณฑ์ (COSO ERM) โดยได้ให้คำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรไว้ว่า “การบริหารความเสี่ยงขององค์กร คือ การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการที่กำหนดขึ้น และนำไปใช้โดยคณะกรรมการฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่น ๆ ขององค์กรเพื่อกำหนดกลยุทธ์และใช้กับหน่วยงานทั้งหมดในองค์กรโดยได้รับการออกแบบมาเพื่อระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อองค์กร รวมทั้งการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้ อย่างมีระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ความมั่นใจว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและพนักงานทุกคนขององค์กรบริหารส่วนตำบล คลองด่านต้องให้ความสำคัญ และถือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในทุกระดับขององค์กร คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับนี้ จัดทำโดยอ้างอิงกรอบหลักการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO (COSO : ERM Integrated Framework) ประกอบกับกรอบหลักเกณฑ์การวัดประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงตามที่กรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังได้กำหนดขึ้น และตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางในการจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ความหมายและคำจำกัดความ

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่าหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตและส่งผลกระทบต่อหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยเสี่ยง หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

การระบุความเสี่ยง หมายถึง การค้นหาและระบุความเสี่ยง ที่อาจจะมีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยพิจารณาจากแหล่งที่มาของความเสียหาย ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรทุกด้าน เช่น ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน ด้านกฎหมาย ฯลฯ

โอกาสที่จะเกิด หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงหนึ่งๆ ว่ามีโอกาสที่จะเกิดมากน้อยเพียงใด

ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยความเสียหายหรือผลกระทบนั้น ๆ อาจจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรือไม่ก็ได้

ระดับของความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ หมายถึง ประเภทและปัจจัยความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้โดยไม่ดำเนินการใด ๆ กับความเสี่ยงนั้น

ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ หมายถึง ความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่ภายหลังจากที่ได้มีการจัดการความเสี่ยงหรือจัดวางระบบการควบคุมภายในแล้ว

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหาและระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดลำดับความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการในการวางแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ และมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานขององค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) หมายถึง กรอบแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) มีแนวทางในการแจกแจงปัญหา และความเสี่ยงออกเป็นองค์ประกอบย่อย รวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน

การบริหารความเสี่ยงโดยองค์กรรวม (Enterprise Risk Management: ERM) หมายถึง การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร รวมถึงกระบวนการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยต้องพยายามที่จะลดสาเหตุของความเสี่ยงในแต่ละโอกาสที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย โดยการทำให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นสำคัญ

การจัดการความเสี่ยง หมายถึง แนวทางในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือความเสี่ยงหรือลดผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

การติดตามประเมินผล หมายถึง ระบบบริหารความเสี่ยงที่สมบูรณ์ หน่วยงานจะต้องมีการติดตามผลระหว่างดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง โดยตรวจทาน ทบทวน ดูว่ามีประสิทธิภาพดี ให้คงดำเนินการต่อไป เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงที่ถูกกำหนดไว้มีประสิทธิภาพเพียงพอเหมาะสม มีการปฏิบัติตามจริง หากพบข้อบกพร่องต้องได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม และทันเวลา นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงซ้ำอีกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อดูว่าความเสี่ยงได้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แล้วมีความเสี่ยงใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่

ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ความเสี่ยงที่องค์กรต้องพยายามลดให้น้อยลงหรือหมดไป ได้แก่ ความเสี่ยงในด้านนโยบาย ความเสี่ยงในด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงในด้านทรัพยากรบุคคล ความเสี่ยงในด้านการเงิน และความเสี่ยงในด้านกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น

ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบองค์กร ซึ่งต้องพยายามหามาตรการที่จะลดผลกระทบในทางลบให้ได้มากที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสภาพเศรษฐกิจ ความเสี่ยงด้านการเมืองการปกครอง ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านสังคมและพฤติกรรมของผู้บริโภค ความเสี่ยงด้านกฎหมาย และความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ เป็นต้น

๓. วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร คือ เพื่อต้องการให้ธุรกิจหรือองค์กรมีกระบวนการหรือระบบในการค้นหา ประเมิน และจัดการกับความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดและส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในภาพรวมขององค์กร โดยทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งก็คือ การสร้างผลกำไรหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับสูงสุด รวมถึงการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจขององค์กร เช่น ลูกค้า ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ถือหุ้น Supplier พนักงาน ฯลฯ

นอกจากนี้ COSO ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงอีกว่า องค์กรที่จัดทำระบบบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน ๖ ด้าน คือ

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ ไปใช้ไม่ถูกต้อง

๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยง ด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

๓. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

๕. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ จากงานผิดพลาดของ อุปกรณ์ช่องโหว่ของอุปกรณ์ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายตัวเครื่อง อุปกรณ์ การติดตั้งอุปกรณ์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม การถูกภัยคุกคามจากภัยต่างๆ ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๖. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง องค์กรควรต้องคำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ เปรียบเทียบกันด้วย เพื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่า นอกจากนี้ องค์กรควรมีระบบในการติดตามและประเมินผลการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรเป็นระยะ เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงระบบบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

๔. เป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน

๒. จัดให้มีระบบการบริหารที่ดีและเป็นไปอย่างมีระบบ และมีองค์ประกอบหลักของการบริหารความเสี่ยงที่ดีและครบถ้วน

๓. สามารถนำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ

๕. ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เป็นการสร้างฐานข้อมูลความเสี่ยงที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน การบริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการดำเนินการที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร

๒. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงได้ทั้งหมด การบริหารความเสี่ยงจะทำให้พนักงานส่วนท้องถิ่น มีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่มีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

๓. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน และการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณ การวางแผนการเงินและการดำเนินงานตามแผน ฯลฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

๔. ช่วยให้การบริหารงานและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละหน่วยงาน ส่วนราชการ งาน โครงการ กิจกรรม และการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยงอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

๕. สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน โดยการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกได้อย่างพอประมาณ และมีเหตุมีผล

๖. ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการผลักดันการบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรประสบความสำเร็จ มี ๘ ประการ ดังนี้

๑. การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับ เจตนา ทัศนคติ การสนับสนุนการมีส่วนร่วม และความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงในองค์กร ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนแก่ทุกคนในองค์กรให้เข้าใจความสำคัญในคุณค่าของการบริหารจัดการ ความเสี่ยงต่อองค์กร มิฉะนั้นแล้ว การบริหารจัดการความเสี่ยงไม่สามารถเกิดขึ้นได้

๒. ความเข้าใจความหมายของความเสี่ยงตรงกัน การใช้คำนิยามเกี่ยวกับความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยงแบบเดียวกันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายกระบวนการเพื่อใช้ในการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยง และกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกระดับมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง องค์กรทั่วไปจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงได้นั้น จะต้องนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงมาปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงทั่วทั้งองค์กร และกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๔. การบริหารการเปลี่ยนแปลงต้องมีการชี้แจง การนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงมาปฏิบัติ องค์กรต้องมีการปรับวัฒนธรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้เข้ากับทุกระดับขององค์กร และต้องให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง

๕. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการความเสี่ยง และวิธีปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการสื่อสารจะเน้นให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงกับกลยุทธ์องค์กร การชี้แจงทำความเข้าใจต่อพนักงานทุกคนถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง จะช่วยให้เกิดการยอมรับในกระบวนการและนำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยง

๖. การวัดผลการบริหารจัดการความเสี่ยง การวัดความเสี่ยงในรูปแบบผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดขึ้น จะทำให้ผู้บริหารสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และดำเนินกระบวนการทั้งหมดให้เกิดความสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นการลดความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงที่เกิดขึ้นสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และดำเนินการให้กระบวนการทั้งหมดเกิดความสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นการลดความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

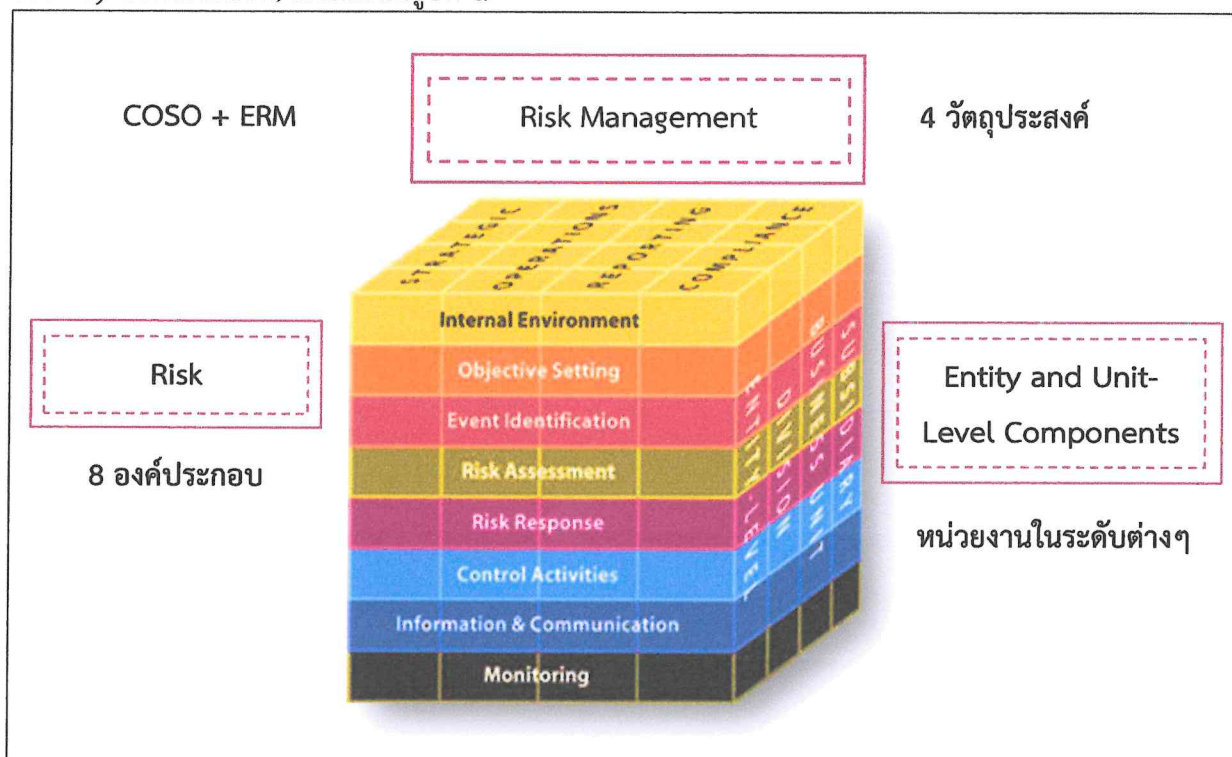
๗. การให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง ผู้บริหารและพนักงานทุกคนในองค์กรควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการจัดการกับความเสี่ยงเพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์กร และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง

๘. การติดตามกระบวนการการบริหารจัดการความเสี่ยง ขั้นตอนสุดท้ายของปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการความเสี่ยงคือการกำหนดวิธีที่เหมาะสมในการติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามกระบวนการการบริหารจัดการความเสี่ยงควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

- การรายงานและตรวจทานขั้นตอนติดตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ความชัดเจนและสม่ำเสมอ
- การมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง
- บทบาทของผู้นำในการสนับสนุนและติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยง
- การประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยง

บทที่ ๒ หลักการบริหารความเสี่ยง

มาตรฐานที่จะนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางบริหารความเสี่ยงเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) มีแนวทางในการแจกแจงปัญหา และความเสี่ยงออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ รวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน อ้างอิงจากมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ดังแสดงในรูปที่ ๑

รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบในการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO : ERM (Integrated Framework)

กรอบหลักการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO : ERM (Integrated Framework) ดังกล่าว มีองค์ประกอบหลักจำนวน ๘ องค์ประกอบ เพื่อเป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง สภาพแวดล้อมนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง สภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น วัฒนธรรมขององค์กร นโยบายในการบริหารความเสี่ยง จริยธรรม วิธีการทำงานของผู้บริหารและบุคลากร มุมมองของผู้บริหาร เป็นต้น

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) เป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำไปดำเนินการให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทั้งด้านผลตอบแทนและการเติบโต กลยุทธ์แต่ละแบบนั้นมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงช่วยผู้บริหารในการกำหนดกลยุทธ์ที่มีความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

การกำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจที่ชัดเจน คือ ขั้นตอนแรกสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยง องค์กรควรมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ โดยทั่วไปวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ควรได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถพิจารณาได้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมขององค์กร
๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น
๓. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิผล
๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) ระเบียบเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ
๕. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) เกี่ยวข้องกับความผิดพลาดของอุปกรณ์ช่องโหว่ของอุปกรณ์ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายตัวเครื่อง อุปกรณ์ การติดตั้งอุปกรณ์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม การถูกภัยคุกคามจากภัยต่าง ๆ
๖. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) เกี่ยวข้องกับชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)

การทำธุรกิจมักมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นมากมาย องค์กรไม่สามารถมั่นใจได้ว่าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ในกระบวนการบ่งชี้เหตุการณ์ผู้บริหารควรต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- ปัจจัยความเสี่ยงทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมาย ภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม
- แหล่งความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร
- ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

ในบางกรณีควรมีการจัดกลุ่มเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยแบ่งตามประเภทของเหตุการณ์ และรวบรวมเหตุการณ์ทั้งหมดในองค์กรที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ และมีข้อมูลเพียงพอเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินความเสี่ยง

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

ขั้นตอนนี้เน้นการประเมินโอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อวัตถุประสงค์ ขณะที่การเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอาจส่งผลกระทบในระดับต่ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอาจมีผลกระทบในระดับสูงต่อวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย ๒ มิติ ดังนี้

- โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) เหตุการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
- ผลกระทบ (Impact) หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้น องค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด

การประเมินความเสี่ยงสามารถทำได้ทั้งการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยพิจารณาทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภายนอกและภายในองค์กร นอกจากนี้ การประเมินความเสี่ยงควรดำเนินการทั้งก่อนการจัดการความเสี่ยง (Inherent Risk) และหลังจากที่มีการจัดการความเสี่ยงแล้ว (Residual Risk)

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

เมื่อความเสี่ยงได้รับการบ่งชี้และประเมินความสำคัญแล้ว ผู้บริหารต้องประเมินวิธีการจัดการความเสี่ยงที่สามารถนำไปปฏิบัติได้และผลของการจัดการเหล่านั้น การพิจารณาทางเลือกในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารอาจต้องเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อลดระดับโอกาสที่อาจเกิดขึ้นและผลกระทบของเหตุการณ์นั้นให้อยู่ในช่วงที่องค์กรสามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance) หลักการตอบสนองความเสี่ยงมี ๘ ประการ คือ

๑. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินการในกิจกรรมนั้น
๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน
๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน
๔. การโอนความเสี่ยง เช่น การให้ภาคเอกชนดำเนินการ
๕. การยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๖. ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๗. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน
๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกกับองค์กร

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุม คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงเนื่องจากแต่ละองค์กรรมมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเทคนิคการนำไปปฏิบัติเป็นของเฉพาะองค์กร ดังนั้นกิจกรรมการควบคุมจึงมีความแตกต่างกัน การควบคุมเป็นการสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ลักษณะธุรกิจ โครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กร

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งภายนอกและภายในควรต้องได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคคลภายนอกองค์กร เช่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ ผู้จัดการสินค้า ผู้ให้บริการ ผู้กำกับดูแลและประชาชน

๘. การติดตามผล (Monitoring) ประเด็นสำคัญของการติดตามผล ได้แก่

- การติดตามผลเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงมีคุณภาพและมีความเหมาะสม และการบริหารความเสี่ยงได้นำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับขององค์กร
- ความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้รับการรายงานต่อผู้บริหารที่รับผิดชอบ

การติดตามการบริหารความเสี่ยงสามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ การติดตามอย่างต่อเนื่องและการติดตามเป็นรายครั้ง การติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที และถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ส่วนการติดตามรายครั้งเป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว หากองค์กรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อักรควรมีการจัดทำรายงานความเสี่ยงเพื่อให้การติดตามการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ ๓

แนวทาง/กระบวนการบริหารความเสี่ยง

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง

ประธานกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน แจ้งให้ทุกสำนัก/กอง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง ขึ้น ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าสำนัก/ผู้อำนวยการกอง	เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. หัวหน้าฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
๓. หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย	เป็นคณะกรรมการ
๔. หัวหน้างานทุกงาน	เป็นคณะกรรมการ
๕. หัวหน้างานที่ได้รับมอบหมาย	เป็นคณะกรรมการ/เลขานุการ
๖. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นคณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

๑. จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่านกำหนด
๒. พิจารณาคัดเลือกโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. ติดตามประเมินผลและจัดทำรายงานผลตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง
๔. ทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง

๒. กระบวนการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน กำหนดให้ทุกสำนัก/กอง ต้องมีขั้นตอนการดำเนินการหลักการวิเคราะห์ ประเมิน และจัดทำความเสี่ยงอย่างเหมาะสมตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ดังนี้

➤ ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนามขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ทราบขอบเขตการดำเนินงานในแต่ละระดับและสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน

วิธีดำเนินการ

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง พิจารณาระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่จะนำมาพิจารณาความเสี่ยง ใน **แบบฟอร์ม บส.๑ : การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็น ยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ (ถ้ามี)** รายละเอียดตามคำอธิบายตาราง แบบ บส. ๑

➤ ขั้นตอนที่ ๒ การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง

การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของท้องถิ่น ในการระบุปัจจัยเสี่ยงจะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาดเสียหาย และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด การระบุปัจจัยเสี่ยงของการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ควรเริ่มด้วยการแจกแจงกระบวนการปฏิบัติงานนั้น ๆ ที่ทำให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย และเสียโอกาส ปัจจัยเสี่ยงนั้นควรเป็นต้นเหตุที่แท้จริงเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการหามาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้

๒.๑) สาเหตุของความเสี่ย แบ่งได้ ๒ ด้าน ดังนี้

๑. ปัจจัยเสี่ยภายนอก คือ ความเสี่ยที่ไม่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร เช่น สังคม ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี เป็นต้น

๒. ปัจจัยเสี่ยภายใน คือ ความเสี่ยที่ควบคุมได้โดยองค์กร เช่น ข้อบังคับภายในหน่วยงาน วัฒนธรรม องค์กร นโยบายการบริหาร การจัดการความรู้ ความสามารถบุคลากร เป็นต้น

๒.๒) ประเภทความเสี่ย องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ได้กำหนดประเภทความเสี่ย แบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ความเสี่ยด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยเกิดจากการนำกลยุทธ์ ไปใช้ไม่ถูกต้อง

๒. ความเสี่ยด้านการเงิน (Financial Risks) คือความเสี่ยเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ย ด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

๓. ความเสี่ยด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิภาพ

๔. ความเสี่ยด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

วิธีดำเนินการ

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยของสำนัก/กอง ร่วมกันนำโครงการมาจัดทำตาม **แบบฟอร์ม แบบ บส. ๒ : การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ย ลงในช่อง (๗) และ (๘)** รายละเอียดตามคำอธิบายตาราง แบบ บส. ๒

➤ ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินความเสี่ย

การประเมินความเสี่ยเป็นการประเมินระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยต่าง ๆ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ต้องกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ย และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ย ดังนี้

๓.๑) **การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน** เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ย ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ย ระดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองด่านกำหนดหลักเกณฑ์ของตำบลขึ้น ซึ่งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ในเชิงปริมาณเหมาะสมสำหรับสำนัก/กอง ที่มีข้อมูลตัวเลขหรือจำนวนเงินมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างพอเพียง และในเชิงคุณภาพเหมาะสมสำหรับสำนัก/กอง มีข้อมูลเชิงพรรณนาไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้ ซึ่งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

๑. ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (Likelihood) กำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (เชิงปริมาณ)	
ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง
๕	สูงมาก
๔	สูง
๓	ปานกลาง
๒	น้อย
๑	น้อยมาก

ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (เชิงคุณภาพ)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงสูงมาก
๔	สูง	มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงค่อนข้างสูงหรือบ่อย ๆ
๓	ปานกลาง	มีโอกาสในการเกิดความเป็นบางครั้ง
๒	น้อย	อาจมีโอกาสเกิดความเสี่ยงนาน ๆ ครั้ง
๑	น้อยมาก	แทบไม่มีโอกาสในการเกิดความเสี่ยงเลย

๒. ระดับความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) กำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

๒.๑ กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อด้านกลยุทธ์

ระดับความรุนแรงผลกระทบของความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูง
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายบางอย่างขององค์กรบ้าง
๒	น้อย	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเล็กน้อย
๑	น้อยมาก	แทบไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเลย

๒.๒ กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อด้านดำเนินงาน

ระดับความรุนแรงผลกระทบของความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อกระบวนการและการทำงานรุนแรงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อกระบวนการและการทำงานขั้นรุนแรง
๓	ปานกลาง	มีการชะงักอย่างมีนัยสำคัญต่อการทำงาน
๒	น้อย	มีผลกระทบเล็กน้อยต่อการการทำงาน
๑	น้อยมาก	ไม่มีการชะงักของกระบวนการทำงาน

๒.๓ กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อด้านการเงิน

๒.๓.๑ กรณีความรุนแรงที่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
๔	สูง	มากกว่า ๕๐,๐๐๑ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	มากกว่า ๑๐,๐๐๑ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๒	น้อย	มากกว่า ๕,๐๐๑ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๑	น้อยมาก	ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

๒.๓.๒ กรณีเป็นความรุนแรงที่ไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินอย่างมหันต์ มีการบาดเจ็บถึงขั้นชีวิต
๔	สูง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นพักงาน
๓	ปานกลาง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก มีการบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นหยุดงาน
๒	น้อย	มีการสูญเสียทรัพย์สินพอสมควร มีการบาดเจ็บรุนแรง
๑	น้อยมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินเล็กน้อย ไม่มีการบาดเจ็บรุนแรง

๒.๔ กรณีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

ระดับความรุนแรงผลกระทบต่อความเสี่ยง		
ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรในระดับสูง
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายบางอย่างขององค์กรบ้าง
๒	น้อย	มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเล็กน้อย
๑	น้อยมาก	แทบไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเลย

๓.๒) การประเมินโอกาสและผลกระทบต่อความเสี่ยง เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ และประเมินระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงเพื่อให้เห็นถึงระดับของความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้อง ดังนี้

๑. พิจารณาโอกาส/ความถี่ในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ามีโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดมากน้อยเพียงใดตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๒. พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบต่อความเสี่ยงที่มีผลต่อหน่วยงานว่ามีระดับความรุนแรงหรือมีความเสียหายเพียงใดตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

๓.๓) การวิเคราะห์ความเสี่ยง เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์และความรุนแรงของผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว ให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงว่าอยู่ระดับใด

๓.๔) การจัดลำดับความเสี่ยง เมื่อได้ค่าระดับความเสี่ยงแล้ว นำมาจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงเพื่อพิจารณากำหนดกิจกรรมควบคุมในแต่ละสาเหตุของความเสี่ยงที่สำคัญ และเหมาะสม โดยพิจารณาจากรดับความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงที่ประเมินได้ตามตารางประเมินความเสี่ยง โดยการจัดลำดับสูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ในขั้นตอนต่อไป

ในการประเมินความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยงที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบที่เกิดขึ้น และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของผลกระทบ}$$

ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง เป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

- ๑) ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑ - ๕ คะแนน
วิธีการจัดการความเสี่ยง : ยอมรับความเสี่ยง กำหนดเป็นสีเขียว
- ๒) ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium) คะแนนระดับความเสี่ยง ๖ - ๙ คะแนน
วิธีการจัดการความเสี่ยง : ยอมรับความเสี่ยง แต่มีการควบคุมความเสี่ยง กำหนดเป็นสีเหลือง
- ๓) ระดับความเสี่ยงสูง (High) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๐ - ๑๖ คะแนน
วิธีการจัดการความเสี่ยง : มีแผนลดความเสี่ยง กำหนดเป็นสีส้ม
- ๔) ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๗ - ๒๕ คะแนน
วิธีการจัดการความเสี่ยง : มีแผนลดความเสี่ยง และประเมินซ้ำ/ถ่ายโอนความเสี่ยง กำหนดเป็นสีแดง

ระดับคะแนนความเสี่ยง	จัดระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	พื้นที่สี
๑-๕	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง	เขียว
๖-๙	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	เหลือง
๑๐-๑๖	สูง	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	ส้ม
๑๗-๒๕	สูงมาก	ถ่ายโอนความเสี่ยง	แดง

การจัดลำดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

สีเขียว	ลำดับ	สีเหลือง	ลำดับ	สีส้ม	ลำดับ	สีแดง	ลำดับ
โอกาสxผลกระทบ		โอกาสxผลกระทบ		โอกาสxผลกระทบ		โอกาสxผลกระทบ	
1x1	1	3x2	6	2x5	10	4x5	20
2x1	2	3x2	6	5x2	10	5x4	20
1x2	2	2x4	8	3x4	12	5x5	25
1x3	3	4x2	8	4x3	12		
3x1	3	3x3	9	3x5	15		
2x2	4			5x3	15		
1x4	4			4x4	16		
4x1	4						
1x5	5						
5x1	5						

ระดับความเสี่ยง
ที่ยอมรับได้

คำอธิบาย

- ค่าผลคูณของค่าโอกาส กับค่าผลกระทบ แบบ บส ๒
- ลำดับความเสี่ยงที่ ๑-๕ คือ คือ ความเสี่ยงระดับ ต่ำ ยอมรับได้ ไม่ต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง คือ แบบ บส ๓ ,แบบ บส ๔. และ แบบ บส ๕
- ลำดับความเสี่ยงที่ ๖-๙ คือ คือความเสี่ยงระดับ กลาง ต้องนำเข้าสู่การควบคุมภายในด้วยการเขียนแบบ ปค.๕ (ไม่ต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง แบบ บส ๓ ,แบบ บส ๔.และ แบบ บส ๕)
- ลำดับความเสี่ยงที่ ๑๐-๑๖ คือ คือความเสี่ยงระดับ สูง ต้องนำเข้าสู่การบริหารจัดการความเสี่ยง ด้วยการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง แบบ บส ๓ ,แบบ บส ๔.และ แบบ บส ๕
- ลำดับความเสี่ยงที่ ๑๗-๒๕ คือ คือความเสี่ยงระดับ สูงมาก ต้องนำเข้าสู่การบริหารจัดการความเสี่ยง ด้วยการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง แบบ บส ๓ ,แบบ บส ๔.และ แบบ บส ๕

หมายเหตุ

การประเมินความเสี่ยงของทุกส่วนราชการ ควรประเมินความเสี่ยงให้เป็นไปตามนโยบายบริหารจัดการความเสี่ยง ที่คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน กำหนดไว้ในปีงบประมาณ นั้น

คำอธิบายการบริหารความเสี่ยงตามระดับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	Risk Ranking	แทนด้วยแถบสี	คำอธิบายการบริหารความเสี่ยง
สูงมาก	17-25 (สีแดง)		ระดับความเสี่ยงที่เกินระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้อย่างมาก ต้องบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน
สูง	10-16 (สีส้ม)		ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	6-9 (สีเหลือง)		ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายใน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
น้อย	1-5 (สีเขียว)		ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องบริหารความเสี่ยง

ระดับการยอมรับความเสี่ยง (Degree of Acceptance)

โอกาส ผลกระทบ		โอกาส					
		เกิดขึ้นยาก (1)	เกิดขึ้นน้อย (2)	เกิดขึ้นบ้าง (3)	เกิดขึ้นสูง (4)	เกิดขึ้นสูงมาก (5)	
สูงมาก	(5)	5	10	15	20	25	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้
สูง	(4)	4	8	12	16	20	
ปานกลาง	(3)	3	6	9	12	15	
น้อย	(2)	2	4	6	8	10	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
น้อยมาก	(1)	1	2	3	4	5	ยอมรับได้

วิธีดำเนินการ

๑. ให้คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง ร่วมกันนำโครงการ จาก แบบฟอร์ม บส.๑ ลงใน แบบฟอร์ม บส.๒ : แบบการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง ลงในช่อง (๙) (๑๐) และ (๑๑) รายละเอียดตามคำอธิบายตาราง แบบ บส. ๒

๒. พิจารณาประเมินโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่าง ๆ และประเมินระดับความรุนแรงจาก ปัจจัยผลการวิเคราะห์ใน ตารางระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ และตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ ให้ครบถ้วนทุกปัจจัยเสี่ยง โดยพิจารณาเกณฑ์ประเมินมาตรฐานที่คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงกำหนด (ระบุในข้อ ๓.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน)

๓. ในกรณีที่คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง พิจารณาแล้วเห็นว่าเกณฑ์การประเมินมาตรฐานตามที่ระบุในข้อ ๓.๑ ที่คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของตำบลกำหนด ยังไม่สามารถนำไป เป็นเกณฑ์เพื่อประเมินความเสี่ยงได้ เนื่องจากเห็นว่าความเสี่ยงหรือปัจจัยของโครงการที่รับผิดชอบมี ลักษณะเฉพาะ และไม่สามารถนำเกณฑ์การประเมินมาตรฐานไปประเมินได้ ให้คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่ โดยยึดหลักการกำหนดเกณฑ์ประเมินใน ๕ ระดับ ตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้สามารถนำไปเทียบเคียงในการจัดอันดับความเสี่ยงในภาพรวมของตำบลได้ รวมถึง การกำหนดแนวทางการตอบสนองความเสี่ยงต่อไป

➤ ขั้นตอนที่ ๔ การจัดการความเสี่ยง

การกำหนดแนวทางการตอบสนองความเสี่ยงมุ่งเน้นให้องค์กรสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ใน ระดับที่ยอมรับได้ โดยการกำหนดแนวทางการตอบสนองความเสี่ยงสามารถทำได้หลายวิธี และสามารถ ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบเพื่อลดระดับผลกระทบความเสี่ยง แบ่งได้ ๘ แนวทาง ดังนี้

๑. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น

๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน

๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน

๔. การโอนความเสี่ยง เช่นการให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๕. การยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๖. ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๗. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน

๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกกับองค์กร

วิธีดำเนินการ

ให้คณะทำงานบริหารความเสี่ยงของสำนัก/กอง กำหนดแนวทางการตอบสนองความเสี่ยง ลงใน แบบฟอร์ม บส.๒ : การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง ในช่อง (๑๒) รายละเอียดตามคำอธิบายตาราง แบบ บส. ๒

➤ **ขั้นตอนที่ ๕ การกำหนดกิจกรรมควบคุม**

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง ระบุแนวทางการตอบสนองความเสี่ยงในแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้วให้คณะกรรมการกำหนดกิจกรรมเพื่อควบคุมหรือลดความเสี่ยงที่อยู่ระดับสูง และสูงมาก ให้ลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และสามารถปฏิบัติได้จริง รวมทั้งพิจารณาถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่าย และต้นทุนที่ต้องใช้ในการดำเนินมาตรการ และแผนปฏิบัติการเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง พิจารณากำหนดกิจกรรมในการรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ พร้อมกับแนวทางการตอบสนองความเสี่ยง โดยระบุลงใน **แบบฟอร์ม บส. ๓ : รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง** รายละเอียดตามคำอธิบายตาราง แบบ บส. ๓

➤ **ขั้นตอนที่ ๖ กิจกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง**

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง ตามรูปแบบที่กำหนด แล้วจัดส่งข้อมูลให้ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เพื่อทำการประมวลข้อมูล และจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเสนอคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน เพื่อพิจารณาต่อไป

วิธีดำเนินการ

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง นำผลการประเมินความเสี่ยงจาก **แบบฟอร์ม บส. ๑ : และแบบฟอร์ม บส. ๒ มาลงข้อมูลในแบบฟอร์ม บส. ๓ : รายงานการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง** ที่ต้องใช้กลยุทธ์ควบคุมความเสี่ยง และการถ่ายโอนความเสี่ยง นำมาระบุผู้รับผิดชอบ วิธีการจัดการความเสี่ยง ตัวชี้วัดระยะเวลาดำเนินการ วิธีการติดตามและรายงาน **แบบฟอร์ม บส.๓ : รายงานการจัดทำบริหารความเสี่ยง** ให้ครบถ้วน แล้วส่งผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสำนัก/กอง ตั้งแต่แบบฟอร์ม บส. ๑ ถึง แบบฟอร์ม บส.๓ ให้ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ภายในเวลาที่กำหนด

➤ **ขั้นตอนที่ ๗ ติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่าง ๆ**

เมื่อทุกสำนัก/กอง ได้ดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงไประยะหนึ่งแล้ว จะต้องรายงานผลการดำเนินงานในรอบ ๑๒ เดือน พร้อมทั้งนำมาวิเคราะห์และสรุปผล รวมถึงระบุปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงในปีงบประมาณถัดไป แล้วเสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของตำบลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือข้อเสนอแนะ และนำเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อโปรดทราบต่อไป

วิธีดำเนินการ

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง นำข้อมูลใน **แบบฟอร์ม บส.๓ : แผนบริหารจัดการความเสี่ยง** มาดำเนินการติดตามรายงานผลใน **แบบฟอร์ม แบบ บส.๔ : แบบรายงานการติดตามผลบริหารจัดการความเสี่ยง** รายละเอียดตามคำอธิบายแบบ บส. ๔ และ **แบบฟอร์ม แบบ บส.๕ : แบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง** รายละเอียดตามคำอธิบายแบบ บส. ๕ แล้วจัดส่งข้อมูลให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน (ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ) เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่านต่อไป

ภาคผนวก ๑

เอกสารการบริหารจัดการความเสี่ยง

แบบวิเคราะห์จำแนกประเภทความเสี่ยง

(Risk Identification) ตามหลัก COSO : Enterprise Risk Management

แบบวิเคราะห์จำแนกประเภทความเสี่ยง (Risk Identification) ตามหลัก COSO : Enterprise Risk Management

ลำดับ ที่ ความ เสี่ยง	ความเสี่ยง	ความเสี่ยง			
		ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S)	ด้านการดำเนินงาน (Operation Risk : O)	ด้านการเงิน (Financial Risk : F)	ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและ กฎระเบียบ (Compliance Risk : C)
๑	การเขียนโครงการการจัดทำประมาณการ เพื่อขออนุมัติงบประมาณ ตามโครงการ	✓	✓		
๒	การจัดซื้อจัดจ้าง และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก		✓		✓
๓	การดำเนินงานในการบริหารจัดการในการจัดกิจกรรมตามกำหนดการ		✓		
๔	การเบิกจ่ายเงิน และการติดต่อประสานกับหน่วยงานภายใน			✓	✓
๕	การสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ ขององค์กร และเพื่อบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด	✓	✓		

แบบ บส. ๑ : แบบกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่นๆถ้ามี

ชื่อหน่วยงาน(1).....

กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ (ถ้ามี)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ	(5) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(6) งบประมาณ (บาท)	(7) วัตถุประสงค์	(8) ตัวชี้วัด	(9) เป้าหมาย

ลายมือชื่อ.....(10).....

ตำแหน่ง(11).....

วันที่.....เดือน.....(12).....พ.ศ.

คำอธิบายแบบกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/อื่น ๆ (ถ้ามี)

- (1) ชื่อ อปท.
- (2) ปีงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (3) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ
- (4) ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ โดยระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ใดหรือภารกิจใดของ อปท.
- (5) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. (โดยระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ทั้งหมดหรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยง หรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.ที่มีความเสี่ยงสูง ตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น)
- (6) จำนวนเงินงบประมาณโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (5) (ถ้ามี)
- (7) วัตถุประสงค์ตามโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (5)
- (8) ตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (5)
- (9) เป้าหมายที่ต้องการสูงสุดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.
- (10) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (11) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (12) วันเดือนปีที่ลงนาม

- ตัวอย่าง -

ชื่อหน่วยงานกองช่าง.....(1).....

กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ/อื่น ๆ (ถ้ามี)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ	(5) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่ สำคัญ	(6) งบประมาณ (บาท)	(7) วัตถุประสงค์	(8) ตัวชี้วัด	(9) เป้าหมาย
001	ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	โครงการก่อสร้างถนน คสล.ซอย ชุมชนคลองสายทอง หมู่ที่ 1	2,400,000	เพื่อให้ประชาชนสามารถ สัญจรและขนส่งสินค้าได้ โดยสะดวกและป้องกันน้ำ ท่วมขังชุมชน	ร้อยละ 10 ของ จำนวนครัวเรือน ได้ใช้ประโยชน์	สร้างถนน คสล. กว้าง 5 เมตร ยาว 160 เมตร ผิวจราจรเป็น คสล.พร้อมฝังท่อระบายน้ำ

ลายมือชื่อ.....(10).

ตำแหน่ง ..ผู้อำนวยการกองช่าง.....(11)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.(12)

แบบ บส.๒ : การวิเคราะห์โอกาสผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

ชื่อหน่วยงาน(1).....

การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) วัตถุประสงค์	(6) ผู้รับผิดชอบ	(7) ความเสี่ยง	(8) ประเภท ความเสี่ยง	(9) คะแนน โอกาส	(10) คะแนน ผลกระทบ	(11) คะแนนระดับ ความเสี่ยง (9) × (10)	(12) วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....(13).....

ตำแหน่ง(14).....

วันที่.....เดือน.....(15).....พ.ศ.

คำอธิบายแบบการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

- (1) ชื่อ อปท.
- (2) งบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (3) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยง โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1 (3)
- (4) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1 (5)
- (6) ผู้รับผิดชอบ (บุคคลหรือหน่วยงาน หรือบุคคลและหน่วยงาน)
- (7) ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.
- (8) ประเภทความเสี่ยง ประกอบด้วย 6 ประเภท ดังนี้
 1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงที่เกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง
 2. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น
 3. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิภาพ
 4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
 5. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ
 6. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร
- (9) ระบุคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น 3 ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ 5 ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)
- (10) ระบุคะแนนผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น 3 ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ 5 ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)

- (11) คะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากคะแนนการประเมินโอกาส (9) คูณคะแนนผลกระทบโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (10) และนำคะแนนมาจัดระดับความเสี่ยงตามที่ฝ่ายบริหารกำหนด (โดยอาจกำหนดผลช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ สูง ปานกลาง ต่ำ)
- (12) วิธีการตอบสนองความเสี่ยงโดยการตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธี โดยคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการตอบสนองความเสี่ยง ประกอบด้วย
1. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น
 2. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน
 3. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน
 4. การโอนความเสี่ยง อาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้/ไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการ
 5. ยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
 6. ใช้มาตรการการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน/การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น
 7. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน
 8. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกกับองค์กร
- (13) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (14) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (15) วันเดือนปีที่ลงนาม

แบบ บส. ๓ : รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อหน่วยงาน(1).....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) วิธีการตอบสนอง ความเสี่ยง	(7) ผู้รับผิดชอบ	(8) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(9) ตัวชี้วัด	(10) ระยะเวลา ดำเนินการ	(11) วิธีการติดตาม และการรายงาน

ลายมือชื่อ.....(12).....

ตำแหน่ง(13).....

วันที่.....เดือน.....(14).....พ.ศ.

คำอธิบายแบบรายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
--

- (1) ชื่อ อปท.
- (2) ปิงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (3) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2 (3)
- (4) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2 (4)
- (5) ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2 (7)
- (6) วิธีการตอบสนองความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. 2 (12)
- (7) ผู้รับผิดชอบ โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. 2 (6)
- (8) วิธีการจัดการความเสี่ยง โดยระบุแนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- (9) ตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 1 (8)
- (10) ระยะเวลาดำเนินการโดยระบุช่วงระยะเวลาในการดำเนินการจัดการความเสี่ยง
- (11) วิธีการติดตาม และการรายงานให้ผู้บริหารทราบ เช่น การประชุม ฯลฯ
- (12) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (13) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (14) วันเดือนปีที่ลงนาม

- ตัวอย่าง -

ชื่อหน่วยงานกองช่าง.....(1).....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อพท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) วิธีการตอบสนอง ความเสี่ยง	(7) ผู้รับผิดชอบ	(8) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(9) ตัวชี้วัด	(10) ระยะเวลา ดำเนินการ	(11) วิธีการติดตาม และการรายงาน
001	โครงการก่อสร้างถนน คสล. คสล. ซอยชุมชนคลอง สายทอง หมู่ที่ 1	- ช่างควบคุมงานก่อสร้างมี อัตรากำลังไม่เพียงพอกับ ปริมาณงานที่ต้องควบคุม ก่อสร้าง - คณะกรรมการตรวจรับไม่ บริหารสัญญาตามอำนาจ ที่เนื่องจากขาดความรู้ความ เข้าใจในการบริหารสัญญา - ผู้รับเหมาก่อสร้างมุ่ง เน้นผลกำไรมากเกินไป ทำให้วัสดุที่ใช้ในการ ก่อสร้างไม่เป็นไปตาม มาตรฐาน	นำไปสู่การลดและ ควบคุมความเสี่ยง	กองช่าง	- ช่างควบคุมงานกำหนด แผนการปฏิบัติงาน และ จัดทำผังการควบคุมงาน ก่อสร้างไว้ให้ครอบคลุมกับ ปริมาณงานที่มีอยู่จริง เพื่อ ลดปัญหาในการปฏิบัติงาน ควบคุมงานก่อสร้างของช่าง ผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจการ จ้าง ต้องบริหารสัญญาให้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อควบคุมผู้รับจ้างให้ ปฏิบัติงานให้ถูกต้องเป็น ไปตามรูปแบบรายการ และสัญญา	ร้อยละ 90 ของ จำนวนครัวเรือน ได้ใช้ประโยชน์	ตามระยะ เวลาที่ กำหนดไว้ ในแผน ดำเนินงาน	- รายงานผลการ ฝึกอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักการ ตรวจรับงานจ้าง - จัดทำแผนการ ปฏิบัติงานและผัง การควบคุมงาน ก่อสร้าง

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) วิธีการตอบสนอง ความเสี่ยง	(7) ผู้รับผิดชอบ	(8) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(9) ตัวชี้วัด	(10) ระยะเวลา ดำเนินการ	(11) วิธีการติดตาม และการรายงาน
บส.2(3)	บส.2 (4)	บส.2 (7)	บส.2 (12)	บส.2 (6)	- ปิดประกาศ ประชาสัมพันธ์ แจง เวียน ระเบียบฯ ข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับ การจ้างให้เป็นปัจจุบัน	บส.1 (8)		

ลายมือชื่อ.....(12)...

ตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง.....(13)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.(14)

แบบ บส. ๔ : รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

ชื่อหน่วยงาน(1).....

รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง
สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

☐	รอบ 3 เดือน
☐	รอบ 6 เดือน
☐	รอบ 12 เดือน

(3) รหัส ความ เสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(6) ระยะเวลา ดำเนินการ	(7) ผู้รับผิดชอบ	(8) ผลลัพธ์การดำเนินการ จัดการความเสี่ยง	(9) เอกสาร/หลักฐาน	(10) ร้อยละ ความ คืบหน้า	(11) ปัญหาอุปสรรค และแนวทาง แก้ไข ปัญหา

ลายมือชื่อ.....(12).....

ตำแหน่ง(13).....

วันที่.....เดือน.....(14).....พ.ศ.

คำอธิบายแบบรายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

- (1) ชื่อ อปท.
- (2) ปังบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (3) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (3)
- (4) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีคิ ความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (4)
- (5) วิธีการจัดการความเสี่ยงโดยระบุ แนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (8)
- (6) ระยะเวลาดำเนินการ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (10)
- (7) ผู้รับผิดชอบ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (7)
- (8) ผลลัพธ์การดำเนินการจัดการความเสี่ยงโดยระบุ ผลการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ได้ดำเนินการหรือไม่อย่างไร (ระบุแต่ละขั้นตอน/ระบุเป็นภาพรวม)
- (9) เอกสาร/หลักฐานอ้างอิงประกอบผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (ระบุแต่ละขั้นตอน/ระบุเป็นภาพรวม)
- (10) ร้อยละความคืบหน้าของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (ระบุแต่ละขั้นตอน/ระบุเป็นภาพรวม)
- (11) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (ถ้ามี)
- (12) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (13) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (14) วันเดือนปีที่ลงนาม

- ตัวอย่าง -

ชื่อหน่วยงานกองช่าง.....(1).....

รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

รอบ 3 เดือน

รอบ 6 เดือน

รอบ 12 เดือน

(3) รหัส ความ เสี่ยง	(4) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(6) ระยะเวลา ดำเนินการ	(7) ผู้รับผิดชอบ	(8) ผลลัพธ์การดำเนินการ จัดการความเสี่ยง	(9) เอกสาร/หลักฐาน	(10) ร้อยละ ความ คืบหน้า	(11) ปัญหาอุปสรรค และ แนวทาง แก้ไขปัญหา
001	โครงการก่อสร้างถนน คสล. คสล. ซอยชุมชนคลอง สายทอง หมู่ที่ 1	- ช่างควบคุมงานกำหนด แผนการปฏิบัติงาน และ จัดทำผังการควบคุมงาน ก่อสร้างไว้ให้ครอบคลุมกับ ปริมาณงานที่มีอยู่จริง เพื่อ ลดปัญหาในการปฏิบัติงาน ควบคุมงานก่อสร้างของช่าง ผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจการ จ้าง ต้องบริหารสัญญาให้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อควบคุมผู้รับจ้างให้ ปฏิบัติงานให้ถูกต้องเป็น ไปตามรูปแบบรายการ และสัญญา	ตามระยะ เวลาที่ กำหนดไว้ ในแผน ดำเนินงาน	กองช่าง	- สามารถนำแผนบริหาร ความเสี่ยงมาใช้ในการ ดำเนินงานได้ครบทุกชั้น ตอนบรรลุวัตถุประสงค์ ของการบริหารความ เสี่ยงได้	- รายงานผลการ ฝึกอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักการ ตรวจรับงานจ้าง - จัดทำแผนการ ปฏิบัติงานและผัง การควบคุมงาน ก่อสร้าง	คิดเป็น 70% ในการดำเนิน งานตามแผน บริหารความ เสี่ยงที่กำหนด	ไม่มี

แบบ บส. ๕ : รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

ชื่อหน่วยงาน(1).....

รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(7) วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	(8) ผลดำเนินการ จากการจัดการ ความเสี่ยง	(9) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ภายหลังการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(10) การเปลี่ยนแปลง ระดับความเสี่ยง	(11) ความเสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้นใหม่	(12) สรุป ความเสี่ยง		(13) แนวทาง/ มาตรการจัดการ ความเสี่ยง/ วิธีการ ดำเนินการ สำหรับปีถัดไป
			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) x (2)			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) x (2)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้	

ลายมือชื่อ.....(14).....

ตำแหน่ง(15).....

วันที่.....เดือน.....(16).....พ.ศ.

คำอธิบายแบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

- (1) ชื่อ อปท.
- (2) งบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (3) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 4 (3)
- (4) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 4 (4)
- (5) ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 3 (5)
- (6) คะแนนระดับความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการจัดการความเสี่ยง โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (1) ผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (2) และคะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากการ ประเมินก่อนดำเนินการจัดการความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 2 (9) (10) (11)
- (7) วิธีการจัดการความเสี่ยงโดยระบุ/แนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. 4 (5)
- (8) ผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (สรุปเป็นภาพรวม)
- (9) คะแนนระดับความเสี่ยงภายหลังการดำเนินการจัดการความเสี่ยง โดยระบุคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น 3 ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ 5 ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) (1) ระบุคะแนนผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น 3 ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ 5 ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) (2) โดยนำคะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากคะแนนการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (1) คูณคะแนนผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (2) และนำคะแนนมาจัดระดับความเสี่ยงตามที่ฝ่ายบริหารกำหนด (โดยอาจกำหนดผลช่วงคะแนน เป็น 3 ระดับ สูง ปานกลาง ต่ำ) (3)
- (10) การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงโดยการเปรียบเทียบก่อนดำเนินการและภายหลังดำเนินการจัดการความเสี่ยงลดลงหรือไม่ลดลง
- (11) ความเสี่ยงคงเหลือหรือเกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากดำเนินการจัดการความเสี่ยง
- (12) สรุปความเสี่ยงที่ควบคุมได้/ควบคุมไม่ได้ หรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้/ไม่ได้
- (13) แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง/วิธีการดำเนินการสำหรับในปีถัดไป เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- (14) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (15) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (16) วันเดือนปีที่รายงาน

- ตัวอย่าง -

ชื่อหน่วยงานกองช่าง.....(1).....

รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.(2).....

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(7) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(8) ผลดำเนินการ จาก การจัดการ ความ เสี่ยง	(9) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ภายหลังการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(10) การเปลี่ยนแปลง ระดับความเสี่ยง	(11) ความเสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้นใหม่	(12) สรุป ความเสี่ยง		(13) แนวทาง/ มาตรการจัดการ ความเสี่ยง/ วิธีการ ดำเนินการ สำหรับปีถัดไป
			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) × (2)			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) × (2)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้	
001	โครงการก่อสร้างถนน คสล. ขอยชุมชนคลอง สายทอง หมู่ที่ 1	- ช่างควบคุมงานก่อสร้างมี อัตรากำลังไม่เพียงพอกับ ปริมาณงานที่ต้องควบคุม ก่อสร้าง - คณะกรรมการตรวจรับไม่ บริหารสัญญาตามอำนาจหน้าที่ เนื่องจากขาดความรู้ความ เข้าใจในการบริหารสัญญา - ผู้รับเหมาก่อสร้างมุ่งเน้นผล กำไรมากเกินไปทำให้วัสดุที่ใช้ ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตาม มาตรฐาน	4	5	20	- ช่างควบคุมงานกำหนด แผนการปฏิบัติงาน และ จัดทำผังการควบคุมงาน ก่อสร้างไว้ให้ครอบคลุมกับ ปริมาณงานที่มีอยู่จริง เพื่อ ลดปัญหาในการปฏิบัติงาน ควบคุมงานก่อสร้างของช่าง ผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจการ จ้าง ต้องบริหารสัญญาให้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตาม ที่กฎหมายกำหนดเพื่อควบ คุมผู้รับจ้างให้ปฏิบัติงาน ให้ถูกต้องเป็นไปตามรูปแบบ รายการและสัญญา	- สามารถนำแผน ความเสี่ยงมาใช้ในการ ดำเนินงานได้ครบ ทุกขั้นตอน บรรลุ วัตถุประสงค์ ของการบริหาร ความเสี่ยงได้	3	3	9	- ความเสี่ยงจาก ระดับสูงมากคือ 20 ลดลงอยู่ใน ระดับกลาง คือ 9	ไม่มี เนื่องจากลด ลงอยู่ในระดับ ต่ำ ยอมรับได้	✓		ไม่มี เนื่องจากไม่มี ความเสี่ยงคงเหลือ หรือเกิดขึ้นใหม่

(3) รหัส ความเสี่ยง	(4) โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(5) ความเสี่ยง	(6) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(7) วิธีการจัดการความเสี่ยง	(8) ผลดำเนินการ จาก การจัดการ ความ เสี่ยง	(9) คะแนนระดับ ความเสี่ยง ภายหลังการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			(10) การเปลี่ยนแปลง ระดับความเสี่ยง	(11) ความเสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้นใหม่	(12) สรุป ความเสี่ยง		(13) แนวทาง/ มาตรการจัดการ ความเสี่ยง/ วิธีการ ดำเนินการ สำหรับปีถัดไป
			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) x (2)			โอกาส (1)	ผล กระทบ (2)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (3) = (1) x (2)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้	
บส.4 (3)	บส.4 (4)	บส.3 (5)	บส.2 (9 - 11)			- ปิดประกาศ ประชาสัมพันธ์ แจง เวียน ระเบียบฯ ข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับ การจ้างให้เป็นปัจจุบัน	บส.4 (5)								

ลายมือชื่อ.....(14)

ตำแหน่ง ..ผู้อำนวยการกองช่าง..... (15)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....(16)

ภาคผนวก ๒

คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน

ที่ /๒๕.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของ (สำนัก/กอง).....ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.....

.....

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ นั้น

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดข้างต้น จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของ(สำนัก/กอง)..... ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.....ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าสำนัก/ ผู้อำนวยการกอง	ประธานคณะกรรมการ
๒. หัวหน้าฝ่าย	รองประธานคณะกรรมการ
๓. หัวหน้าฝ่าย.....	คณะกรรมการ
๔. หัวหน้างาน.....	คณะกรรมการ
๕. หัวหน้างาน.....	คณะกรรมการ
๖. หัวหน้างาน.....	คณะกรรมการ
๗. หัวหน้างาน.....	คณะกรรมการ/เลขานุการ
๘. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย.....	คณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

๑. จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง..... ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่านกำหนด
๒. พิจารณาคัดเลือกโครงการเพื่อนำมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. ติดตามประเมินผลและจัดทำรายงานผลตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง.....
๔. ทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนัก/กอง.....

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน